

**Gemeente
Albrandswaard**

De
kracht
van
kunst en
cultuur

Voorwoord

Met veel genoegen en plezier kijk ik terug op de afgelopen periode, waarin de hier voorliggende eerste cultuurnota van gemeente Albrandswaard tot stand is gekomen. Het afgelopen jaar heb ik heel veel mensen uit het culturele veld gesproken. Ik ben trots op hoe ongelooflijk veel mensen actief betrokken zijn bij verschillende vormen van kunst en cultuur. Hierdoor ben ik opnieuw verrast en heb ik genoten van alle gesprekken, verhalen en bijdragen.

Cultuur doet ertoe in Albrandswaard! Ik zie cultuur als een cruciaal en onmisbaar onderdeel van de Albrandswaardse samenleving. Het zorgt voor verbinding, verdieping en draagt bij aan een vitale Albrandswaard. Veel Albrandswaarders vinden kunst en cultuur belangrijk. Tijdens de coronacrisis is dit nogmaals duidelijk geworden. De tijdelijke stop van culturele activiteiten en evenementen werd als een groot gemis ervaren, maar maakte tegelijkertijd ook duidelijk hoe ontzettend veel er wordt ondernomen op cultureel vlak en hoeveel waardering ervoor is.

Cultuur gaat niet alleen over activiteiten, maar ook over fysieke objecten. Onze polders, dijken, kastelen en de Oude Maas zijn gezichtsbepalend voor Albrandswaard. Op sommige plekken staat ons landschappelijk karakter onder druk, vanwege de grote woningbouwopgave. Daarom is dit het juiste moment om cultuur in Albrandswaard een extra impuls te geven.

Hoe staan we ervoor? Welke uitgangspunten hanteren wij? Welke ambities hebben we en hoe willen we ze waarmaken? De afgelopen periode hebben we de focus gelegd op deze vragen en informatie opgehaald om te komen tot een integraal document. Deze nota is de basis voor de acties die worden ondernomen en investeringen die worden gedaan op het gebied van kunst en cultuur. Goede uitgangspunten zijn bijvoorbeeld van belang voor de aanpassing van ons subsidiebeleid.

Tijdens de verschillende participatiemomenten en beraad en advies van 6 april 2021 is er een breed draagvlak gevormd om te starten met de cultuurnota en het verdere proces. Ik ben trots dat dit brede draagvlak gedurende het verdere proces is gebleven.

Albert Einstein heeft gezegd: 'Eén van de sterkste motieven die de mens naar kunst en wetenschap leidde is de ontsnapping aan het alledaagse'. Laten we met z'n allen ontsnappen aan het alledaagse en genieten van de rijke cultuur die Albrandswaard ons biedt, ook in tijden dat niets vanzelfsprekend meer is.

Ik reken erop dat deze cultuurnota een goede aanzet zal zijn tot een nog mooier en rijker cultureel leven in Albrandswaard.

Mieke van Ginkel,
Wethouder Kunst en Cultuur

Inleiding / Doelstelling

Kunst en cultuur hebben een belangrijke plaats in onze samenleving. Er zijn veel culturele organisaties en verenigingen en op diverse plaatsen in onze dorpen zijn kunstwerken te vinden. Ondanks de plek die kunst en cultuur in onze samenleving heeft, heeft onze gemeente tot op heden geen nota gehad waarin kunst en cultuur verankerd werden. Kunst en cultuur kreeg vorm door de uitvoering van projecten in plaats van dat er werd ingezet vanuit een specifieke, overkoepelende visie.

Met deze nota brengen we in beeld wat er in Albrandswaard op cultureel gebied aanwezig is en spreken we onze ambities uit. In 2022 starten we met het opstellen van de uitvoeringsprogramma's. Dit doen we samen met onze verenigingen, evenementenorganisatoren, kunstenaars, het onderwijs en andere organisaties die betrokken zijn bij kunst en cultuur in Albrandswaard. Dit is waar we op gaan inzetten!

In 2019 is door de gemeenteraad de motie Cittaslow keurmerk aangenomen. Dit keurmerk is ter ondersteuning van gemeenten die onder andere op het gebied van cultuurhistorie en -behoud van identiteit tot de top behoren. Belangrijke waarde hierin is de aandacht voor de mens, kleine schaal en de persoonlijke leefomgeving. Wij gaan met deze motie op zak ons hard maken voor het verkrijgen van het keurmerk. Immers de waarden waar Cittaslow voor staat zijn, actueler dan ooit.

Deze kunst- en cultuurnota is voor de langere termijn en met deze nota geven we inzicht in waar we naartoe willen. Hoe en met wie we dit gaan bereiken, zal per jaar in uitvoeringsprogramma's worden uitgewerkt. Hierin blijven we realistisch omdat de huidige budgetten beperkt zijn.

Leeswijzer

In deze nota gaan we dieper in op de vraag 'Hoe staan we ervoor?'. Wat zijn de trends en ontwikkelingen, wat zijn onze ambities en welke kaders stellen we hierbij. De uitwerking van deze kunst- en cultuurnota richt zich op de aspecten die verbonden zijn met cultuurparticipatie en cultuureducatie. Alhoewel de gemeente het vanuit het oogpunt van cultuur belangrijk vindt te strijden voor het behoud van het cultureel erfgoed, het cultuurhistorisch landschap en de identiteit van onze dorpskernen, zal dit in deze nota en in de hieruit voortkomende uitvoeringsplannen niet worden uitgewerkt in concrete plannen. Hiervoor worden aparte beleidsnota's en uitvoeringsplannen, in samenwerking met andere betrokken beleidsterreinen, ontwikkeld. Wij zien voor het realiseren van deze ambitie grote kansen in het binnenhalen van het Cittaslow keurmerk.

Definitiebepaling cultuur

Cultuur is alles wat mensen hebben bedacht of gemaakt. Hierbij gaat het om zowel voorwerpen (materiële cultuur) als dingen die bedacht zijn (ideeën, wetten, normen en dergelijke). Cultuur is een systeem van gedeelde betekenissen, attitudes en waarden en de symbolische vormen waarmee die worden uitgedrukt of belichaamd. Cultuur is ook of we wel of niet bidden en wat we aantrekken als we op bezoek gaan. Cultuur is dus een breed begrip. In engere zin is cultuur een synoniem van kunst: muziek, theater, dans, beeldende en literaire kunst en vormgeving.

Hoe staat Cultureel Albrandswaard ervoor?

Albrandswaard beschikt over de culturele voorzieningen die passen bij een gemeente van onze omvang. Door goede en makkelijke OV-verbindingen zijn ook de culturele voorzieningen van de stad voor onze inwoners binnen handbereik. Toch zien wij kansen om de culturele infrastructuur te verbeteren.

Zo willen wij meer verbinding tussen de cultuurdragers en onderwijsinstellingen in onze gemeente. Ook is het belangrijk om iedere generatie in grote mate zelf te laten bepalen welk aanbod zij graag ziet in onze gemeente, maar belangrijker is nog de gelegenheid bieden culturele uitingen zelf te organiseren.

Bovenlokale ontwikkelingen

De culturele sector kenmerkt zich over het algemeen door creativiteit, flexibiliteit en een groot aanpassingsvermogen. Al langere tijd staan subsidies onder druk en moeten organisaties steeds nieuwe manieren verzinnen om hun aanbod te bekostigen. Toch zijn veel partijen altijd weer in staat gebleken om de kansen aan te grijpen en kracht te putten uit moeilijke situaties.

De laatste anderhalf jaar heeft de culturele sector echter een bijzonder moeilijke periode doorgemaakt. De gevolgen van de coronacrisis zijn ook voor de cultuursector ingrijpend en voelbaar geweest. Waar men normaal gesproken het aanbod wel door kon laten gaan, is het culturele leven voor het eerst volledig stil komen te liggen. De sector heeft een tijd geen of beperkt activiteiten kunnen voortzetten. Dit heeft zich geuit in minder inkomsten, leden die zich hebben teruggetrokken en een dalende lijn in de enthousiasme van de betrokken mensen. Ook het wegvallen van het 'samenzijn' is als een groot gemis ervaren.

Financieel heeft de coronacrisis een enorme impact gehad op de culturele organisaties. Er zijn verschillende steunpakketten gelanceerd om de culturele sector 'levend' te houden. Toch hebben de organisaties ook in deze tijd weer weten te innoveren. De Raad voor Cultuur heeft het rapport 'Sterker uit Corona' gepubliceerd waarbij drie sporen van interventie worden onderscheiden voor herstel: een blijvende inzet op digitalisering, een eigentijdser cultuurbestel en een betere verankering van cultuureducatie in het onderwijs.

De provincie Zuid-Holland werkt aan een provinciale visie op het gebied van kunst en cultuur. De provincie zet in op het beschermen en bewaren van cultureel erfgoed. Samen met de gemeenten draagt de provincie zorg voor het behoud en het toegankelijk maken van het cultureel erfgoed. Dit doen zij middels het bijhouden van een cultuurhistorische kaart. Erfgoed en cultuur maken de omgeving mooier, oorspronkelijker en aantrekkelijker. De provincie stimuleert mensen om mee te doen aan kunst en cultuur.

Wij onderschrijven het belang van kunst en cultuur dat door de provincie wordt benadrukt. Daarom sluit de wethouder van kunst en cultuur ook regelmatig aan bij de provinciale overleggen om geïnformeerd te blijven over de ontwikkelingen op provinciaal niveau. Hiermee wordt ook de doorvertaling gemaakt naar beleid en/of acties op lokaal niveau.

Lokale en uitgaan van eigen kracht

Albrandswaard is een kleine gemeente in de regio Rotterdam-Rijnmond. Ondanks de kleine omvang kent Albrandswaard een behoorlijk gevarieerd cultureel aanbod, waarin diverse kunstvormen tot uiting komen.

De culturele infrastructuur in Albrandswaard biedt dus ruimte voor ontwikkeling, maar tegelijkertijd moeten we realistisch te zijn. Albrandswaard bevindt zich in een regio waar grote gemeenten meer middelen hebben om bepaalde voorzieningen te realiseren. Vaak vragen dergelijke voorzieningen grote investeringen. Het is voor ons als kleine gemeente niet haalbaar om ook in Albrandswaard dergelijke voorzieningen te realiseren en deze rendabel te laten zijn. Het beleid in deze cultuurnota is

er dan ook vooral op gericht om de culturele infrastructuur die we hebben, te versterken. Samen met de organisaties werken we aan uitbreiding en vernieuwing van de lokale culturele sector.

Albrandswaardse cultuurdragers

Het culturele leven in Albrandswaard concentreert zich vooral rondom de culturele verenigingen. Albrandswaard kent vooral een rijk muzikaal aanbod. Er zijn diverse muziekverenigingen, orkesten, koren en ook een muziekschool en gitaarschool. Daarnaast is er aanbod in de podiumkunst, zoals dans en toneel, en zijn er organisaties die zich richten op de (lokale) geschiedenis.

De lokale verenigingen maken gebruik van een beperkt aantal locaties. Het pand van muziekvereniging Volharding en Sociaal-Cultureel Centrum De Brinkhoeve bieden plaats aan de activiteiten van meerdere partijen. Hierdoor weten de diverse culturele organisaties elkaar goed te vinden.

Diverse bekende kunstenaars in de regio hebben hun oorsprong in Albrandswaard. Meerdere kunstenaars hebben in het verleden ook gewerkt vanuit de gemeente, maar het aantal kunstenaars dat vanuit de gemeente opereert is afgenomen. Veel kunstenaars kiezen ervoor om hun atelier te verplaatsen naar Rotterdam, omdat de culturele diversiteit en de animo van het publiek daar groter is. Desondanks blijft de band met Albrandswaard bestaan, getuige de aanwezigheid van Stichting Kunstkring Albrandswaard (de vereniging van lokale kunstenaars) en de jaarlijkse Kunst- en Atelierroute, waarbij lokale kunstenaars hun werk aan geïnteresseerden tonen.

Cultuur en onderwijs

Albrandswaard ziet de meerwaarde van de verbinding tussen cultuur en onderwijs. Daarom neemt de gemeente deel aan het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. In het hoofdstuk Cultuureducatie worden de ambities verder toegelicht.

“We hopen dat er draagvlak en acceptatie komt voor de inzet van lokale culturele organisaties bij grote festiviteiten en officiële gebeurtenissen. Wij hebben vaak net zoveel te bieden als organisaties buiten de gemeente.”

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Een sterk(er) verenigingsleven (Akkoord van Albrandswaard)

De gemeente Albrandswaard ziet cultuur als een belangrijk component voor het behoud en versterken van de (sociale) binding. Als belangrijke mijlpaal hiervan is op 6 januari 2020 het Akkoord van Albrandswaard officieel ondertekend. Het doel van het Akkoord is om verenigingen, organisaties en instellingen, eigenlijk alle andere aanbieders van cultuur, sport, welzijn, zorg en onderwijs, bij elkaar te brengen en (meer) samen te laten werken. Het delen van kennis, kunde en middelen heeft veel voordelen voor de eigen organisatie, maar geeft vooral een grote meerwaarde voor de inwoners van Albrandswaard.

Het streven van het Akkoord van Albrandswaard wordt als volgt beschreven:

“In 2025 zijn de inwoners van Albrandswaard tevreden over de mogelijkheden om fysiek, sociaal en mentaal gezond te worden en te blijven. Zij kennen het aanbod, weten informatie of hulp te vinden en maken actief gebruik van de mogelijkheden. Inwoners die passief blijven of niet zelfstandig de weg kunnen vinden, worden uitgedaagd, gestimuleerd en geholpen om ook mee te doen”.

Kunst in de Openbare ruimte

Kunst in de openbare ruimte voegt kwaliteit en betekenis toe aan Albrandswaard. Albrandswaard heeft een eigen collectie beeldende kunst, die verspreid over de drie dorpskernen te vinden is in

parken, langs wegen en rondom publieke gebouwen (bijlage 1). Beeldende kunst levert een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid, leefbaarheid en identiteit van Albrandswaard. Kunstobjecten maken de leefomgeving visueel aantrekkelijk en verhogen de gebruiksfunctie van een gebied. Onze inwoners waarderen en genieten van de aanwezigheid van kunst in de buitenruimte.

Lokale media

Cultuur en media hebben publieke functies en waarden, die van belang zijn voor individuen en voor de Albrandswaardse samenleving in zijn geheel. Een bloeiende cultuur- en mediasector draagt bij aan de vorming van de Albrandswaardse identiteit, de ontplooiing en het geïnformeerd zijn van mensen, het creatieve en innovatieve vermogen van de samenleving en de sociale binding.

In 2020 is Radio Omroep Stichting Albrandswaard/RTV Albrandswaard door het Commissariaat voor de Media aangewezen als lokale publieke media instelling voor een periode van vijf jaar. RTV Albrandswaard is dé publieke lokale omroep van Rhoon, Poortugaal en Portland en brengt nieuws en informatie voor jong en oud via radio, tv en internet. Via live-streaming brengt RTV-Albrandswaard regelmatig interessante cultuuruitingen in beeld en heeft daarmee een rol in het toegankelijker maken van cultuur.

Wij zijn ontzettend blij met de verhuizing van deze omroep naar het Huis van Albrandswaard. Hierdoor ontstaan er nog meer mogelijkheden om voor de inwoners van Albrandswaard interessante uitzendingen te maken.

De Schakel Albrandswaard.nl houdt de Albrandswaardse inwoners elke dag op de hoogte van het laatste nieuws uit Poortugaal, Rhoon en Portland. Daarnaast verzorgen zij wekelijks de (digitale) krant met het laatste nieuws. De Schakel communiceert ook dagelijks via sociale media. We blijven ons inspannen voor het behoud van onze plaatselijke lokale publieke media.

Cultureel erfgoed

Cultureel erfgoed helpt ons bij het begrijpen van onze geschiedenis, onze identiteit en de huidige situatie. Albrandswaard is rijk aan (cultuur) historisch erfgoed. Dat willen we blijven koesteren en verder uitdragen in de komende jaren.

Albrandswaard telt 29 monumenten in het rijksmonumentenregister. Hierbij kan men denken aan kerken, toegangshekken, een wagenschuur en/of boerderijen. Het overzicht van Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten is opgenomen in bijlage 2 en 3.

Erfgoedroutes

Er is aandacht voor de lokale geschiedenis en erfgoed in de gemeente. Een groep leerlingen van basisschool De Parel heeft een historische route over de geschiedenis tijdens de Twee Wereldoorlog ontwikkeld. Deze route is in juni 2020 gelanceerd en nu door iedereen af te leggen. Daarnaast kent Albrandswaard de Rolfroute. Deze route geeft inzicht in de geschiedenis van West-IJsselmonde en de wereld van Rolf middels een uitgestippelde wandel- en fietsroute door de gemeente. Deze route is geschikt voor zowel jong als oud.

Ons landschap vormt onze geschiedenis

De geschiedenis van Albrandswaard is verweven met de geschiedenis van het gebied IJsselmonde. IJsselmonde heeft altijd onder sterke invloed gestaan van het water en de zee en is lang verwickeld geweest in een strijd tegen de elementen. Toch zijn er ook bewijzen gevonden dat er al in de Romeinse tijd al mensen in het gebied woonden. Later zijn terpen aangelegd en ontginningsprocessen gestart om veilig in het gebied te kunnen wonen. Dit resulteerde uiteindelijk in

de ontwikkeling van een ringpolder, die basis vormde voor het Land van Poortugaal. Alhoewel de strijd tegen het water altijd door is blijven gaan, onder andere door bedijking, is daarmee wel lang geleden de basis gelegd voor wat nu Albrandswaard is.

Ontwikkelingen

Tijdens de coronacrisis hebben culturele organisaties online veel georganiseerd. De pandemie wordt gezien als een ware aanjager voor online programmering binnen de culturele sector, iets wat daarvoor bijna ondenkbaar was. Ook in Albrandswaard hebben verschillende culturele organisaties gebruik gemaakt van online programmering om culturele activiteiten voort te zetten. De komende periode is het de vraag of het online programma een uiterste houdbaarheidsdatum heeft of dat hybride aanbod de nieuwe norm wordt.

Van culturele organisaties wordt de laatste jaren veel meer ondernemerschap op maatschappelijk niveau verwacht. De culturele organisaties worden geacht efficiënt(er) om te gaan met het (publieke) geld dat ter beschikking wordt gesteld. Doelstelling hierbij is het culturele kapitaal te vermeerderen en/of de maatschappelijke waarde van de organisatie te vergroten. Ook zijn zij verantwoordelijk voor het vinden van nieuwe financieringsbronnen om de organisatie draaiende te houden. Crowdfunding is de laatste jaren steeds populairder geworden. Crowdfunding, ook wel publieksfinanciering genoemd, kenmerkt zich door een alternatieve financieringswijze. Dit uit zich bijvoorbeeld in de vorm van sponsering waar verschillende culturele organisaties gebruik van maken. Daarnaast wordt er steeds meer van culturele organisaties verwacht als het gaat om de positionering in de (markt)omgeving, marketing/branding, maatschappelijk draagvlak en samenwerking.

Ambities

Cultuur verrijkt, verbindt en versterkt. Dat is waar wij in geloven. Met deze nota willen we aansluiten bij de wensen en behoeften van onze inwoners en partners. Op basis van de gesprekken en enquêtes hebben we de volgende drie ambities geformuleerd:

1. Cultuureducatie: Het versterken van cultuuronderwijs;
2. Cultuurparticipatie: Cultuur dicht bij onze inwoners brengen;
3. Cultuurhistorie: Het behoud van Albrandswaards cultureel erfgoed en de identiteit van de dorpskernen.

In dit hoofdstuk worden de ambities verder uitgewerkt aan de hand van thema's. Hierbij ligt in deze nota het accent op het realiseren van de eerste twee ambities en zal de realisatie van de derde ambitie in andere beleidsnota's aan bod komen. Deze ambities geven de ontwikkelingsrichting aan die wij de komende jaren voor cultuur voor ogen hebben.

Wij zetten ons in voor de realisatie van de ambities, investeren in menskracht en middelen en zijn vanuit verschillende beleidsterreinen actief. We spreken onze netwerken aan en verbinden deze met cultuur. Maar we zien het hoofdzakelijk als een gemeenschappelijke taak van gemeente, cultuursector en inwoners om de culturele ambities met elkaar te realiseren. Een taak waarbij wij ook het onderwijs, de maatschappelijke organisaties en partners heel hard nodig hebben.

Ambitie 1: Cultuureducatie: het versterken van cultuuronderwijs

Albrandswaard biedt volop mogelijkheden voor jeugd om zich op artistiek en cultureel gebied te ontwikkelen, zeker in de vrije tijd. Het rijke verenigingsleven biedt een zeer divers palet aan culturele uitingsvormen. Samen met het Akkoord van Albrandswaard werken we aan het vergroten van de bekendheid van het aanbod van deze verenigingen. Daarnaast ondersteunen wij culturaanbieders door de inzet van de buurtsportcoaches en de maatschappelijke makelaar. We leggen verbinding tussen jeugd en het verenigingsleven. Hierdoor wordt het cultureel aanbod binnen de scholen, zowel onder leerkrachten als onder leerlingen en hun ouders, bekend gemaakt.

Bibliotheek

Iedereen heeft het recht te leren lezen en schrijven, digitaal vaardig te zijn en vrije toegang te hebben tot informatie en cultuur, om zo goed mogelijk mee te doen en bij te dragen aan een krachtige en democratische samenleving. Albrandswaard werkt daarom samen met Bibliotheek AanZet. Inwoners worden gestimuleerd om een kijkje te nemen en kennis te maken met Bibliotheek AanZet en wat zij te bieden hebben. Inwoners hebben door de samenwerking op de afhaallocaties in Albrandswaard en op school toegang tot informatiedragers, kunnen boeken lenen en een rustige plek vinden om te lezen. We zetten in op intensivering van de educatieprogramma's voor mensen die de Nederlandse taal nog onvoldoende machtig zijn.

Albrandswaard op de kaart

Albrandswaard is trots op haar cultureel erfgoed en cultuurhistorisch landschap en koestert dit. Wij zien graag dat veel meer mensen, zowel binnen als buiten Albrandswaard, kunnen genieten van dit erfgoed. Het is tevens een belangrijk onderdeel van de uitstraling van de gemeente. De komende periode willen we meer investeren in het beter zichtbaar maken van het cultuurhistorisch erfgoed. De ambitie is om Albrandswaard op de kaart te zetten door onder andere het binnenhalen van het Cittaslow keurmerk.

Erfgoed leerlijn

Onderwijs in cultureel erfgoed biedt leerlingen de mogelijkheid aan het verleden én heden betekenis te geven en het te waarderen. Zij doen op deze manier kennis op over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed in Albrandswaard. Ook biedt het besef van tijd en het inzicht dat bepaalde plekken, landschappen, gebouwen maar ook bepaalde gebruiken binnen een gemeenschap of een plaats, vroeger anders waren dan nu.

Een belangrijke ambitie voor de uitbreiding van cultuureducatie via het CMK-traject 2021-2024 is het ontwikkelen van een erfgoed leerlijn voor de groepen 3 t/m 8 voor de scholen in Albrandswaard. Het streven is dat deze leerlijn eind 2024 aangeboden wordt op minimaal vijf scholen.

“Cultureel erfgoed benadrukt de eigenheid van Albrandswaard in verhouding tot de sterk geïndustrialiseerde omgeving.”

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Tijdreis Albrandswaard

Wij bieden de inwoners en bezoekers van Albrandswaard de gelegenheid om op interactieve wijze kennis te maken met de geschiedenis en cultuur van Albrandswaard. Op een aantal videozuilen vertellen gidsen in het Huis van Albrandswaard het verhaal van Albrandswaard en de dorpen. Het doel is om bezoekers in korte tijd een mooi beeld te geven van de gemeenschap van Albrandswaard en haar verleden.

Ambitie 2: Cultuurparticipatie: Cultuur dicht bij onze inwoners brengen

Albrandswaard kent een rijk cultureel (verenigings)leven, waarbinnen veel van onze inwoners actief zijn. Hoe rijk het culturele leven is, is echter lang niet voor alle inwoners zichtbaar. Culturele activiteiten bereiken vaak een specifieke achterban of een bepaald deel van onze inwoners. Door samenwerking en communicatie kunnen we inwoners beter informeren over het culturele aanbod, waardoor zij nieuwe mogelijkheden ontdekken om culturele ervaringen op te doen. Het culturele aanbod wordt daardoor interessant voor alle inwoners.

Alle inwoners van Albrandswaard die dit willen, moeten in staat worden gesteld om deel te nemen aan en te genieten van culturele activiteiten. Functionele beperkingen, financiële en sociale drempels mogen geen belemmering zijn om deel te nemen aan wat onze culturele sector te bieden heeft. Om de toegankelijkheid te vergroten zetten we Cultuurmaatjes in.

“Voor de gemeente is het vooral van belang om de culturele organisaties dicht bij de mensen te krijgen. Albrandswaard heeft nog een positief dorpskarakter en dat maakt dat mensen sterk betrokken zijn bij evenementen en organisaties uit Albrandswaard. Vanuit die sterke kant kan een stimuleringsaanpak kansrijk zijn.”

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Jongeren beleven cultuur anders dan andere generaties in onze gemeenschap. Hierdoor is ook hun cultureel gedrag anders dan het gedrag van andere groepen. Wij willen hier goed op aansluiten en jeugd stimuleren tot cultuurparticipatie. Jongeren worden uitgedaagd om een eigen culturele agenda samen te stellen.

Ouderen zijn een groeiende groep in Albrandswaard. Vaak heeft deze groep een zeer brede culturele belangstelling en is zij regelmatig actief op cultureel gebied. Deelnemen aan het culturele leven helpt het brein gezond en fit te houden. Daarom gaan wij samen met culturele organisaties, ouderenverenigingen, partijen uit zorg en welzijn en ouderen zelf, werken aan een gevarieerder cultureel aanbod dat nog beter aansluit op de behoefte van de doelgroep.

Samenwerken en inspireren

Onze culturele aanbieders vormen de belangrijkste culturele inspiratiebron voor onze inwoners. Aanbieders hebben vaak een diverse achterban met eveneens diverse kennis en kunde. Wij vinden het belangrijk om waar mogelijk de verbinding tussen de aanbieders te leggen. Onze ambitie is dat alle culturele aanbieders zich aansluiten bij het Akkoord van Albrandswaard.

De gemeente heeft hierin een faciliterende en adviserende rol om verbindingen tussen culturele organisaties te leggen. Dit op diverse locaties in de gemeente .

“Er is behoefte aan een gebouw waarin culturele organisaties elkaar kunnen ontmoeten. Een plek waar kunst en cultuur getoond kunnen worden, voorstellingen en tentoonstellingen gegeven kunnen worden. Zo kunnen we ontmoetingen mogelijk maken, en mensen inspireren.”

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Kerkenvisie

Kerkgebouwen hebben naast hun religieuze belang ook een belangrijke culturele en kunsthistorische waarde. Hun interieurs en roerende goederen zijn vaak kunstzinnig en architectonisch vormgegeven. Het is belangrijk om deze voor toekomstige generaties te behouden. Wij vinden het belangrijk dat er een kerkenvisie wordt opgesteld waaruit onder andere blijkt welke toekomstperspectieven de kerkgebouwen (inclusief inventaris etc.) in Albrandswaard hebben. Deze visie wordt opgesteld samen met de kerken, inwoners, buurtcomités en relevante stakeholders.

Promotie en communicatie

De lokale culturele infrastructuur wordt sterker als inwoners en lokale culturele aanbieders op één plek alle informatie kunnen bundelen, delen en vinden. Hiermee maken we culturele aanbieders zichtbaar en activiteiten vindbaar. Een deel van de inwoners leest liever informatie in een krant of een magazine. Een ander deel van de inwoners gebruikt sociale media als informatiebron. Meer toegankelijke informatie levert meer bezoekers op, vergroot participatie, stimuleert samenwerking tussen culturele aanbieders en voorkomt onbedoelde concurrentie in de programmering. Dit vraagt een inspanning om de huidige website gebruiksvriendelijker te maken en een koppeling te realiseren met het sociaal platform van het Akkoord van Albrandswaard.

De UitAgenda

We maken één centrale agenda waarin inwoners, jongeren en ouderen inzicht kunnen krijgen in alle culturele activiteiten en evenementen binnen onze gemeente. De activiteitenagenda's van de diverse aanbieders worden hier gebundeld.

Gemeentelijke website en social media

Er wordt een goed vindbare plek op de website ingericht met actuele informatie over het kunst- en cultuurbeleid, te behalen doelen en het uitvoeringsprogramma voor het desbetreffende jaar. Zo informeren wij inwoners over de voortgang van het kunst- en cultuurbeleid en laten we zien welke

resultaten we boeken. Social media gebruiken we om informatie te delen en te laten zien welke mooie dingen er plaatsvinden en hebben gevonden.

Visie op beeldende kunst

Kunst in de openbare ruimte is en wordt gerealiseerd in de vorm van dragers. Dit zijn objecten die een bepaalde inhoud hebben (bijvoorbeeld symboolwaarde) of waar iets op staat. Zij hebben zowel een educatieve als een artistieke functie. Zij brengen de lokale geschiedenis tot leven en verhogen de aantrekkelijkheid van het desbetreffende gebied.

Wij zijn van mening dat beeldende kunst voor Albrandswaard belangrijk is. Het is een middel om de geschiedenis van de dorpskernen zichtbaar te maken, levend te houden en de leefomgeving aantrekkelijk te maken en te houden. Beeldende kunst markeert plaatsen en karakteristieken op een zodanig wijze dat de eigenheid en identiteit van wijken en plaatsen in de gemeente benadrukt wordt. en het De aanwezigheid van beeldende kunst is geen doel op zich, maar vormt een verrijking in het kader van gebiedsontwikkeling en het stimuleren van het welzijn en de educatie van onze inwoners. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen krijgt beeldende kunst een vaste plek, met waar mogelijk een connectie met de geschiedenis van de locatie. Wij willen de huidige collectie beeldende kunst behouden en zorgen voor een actueel beheerplan. Voor nieuwe kunstobjecten in bestaande wijken ligt het initiatief hiervoor bij de inwoners, bedrijven en instellingen, ook als het gaat om de financiering.

Meer cultuur bij evenementen

In lijn met het evenementenbeleid willen we meer cultuur terugzien bij de evenementen in Albrandswaard. Tijdens het opstellen van het evenementenbeleid kwam uit de gesprekken met het veld naar voren dat de samenwerking met culturele verenigingen en het culturele aspect als een gemis wordt ervaren. Hier willen we op inspelen door deze behoefte onder de aandacht te brengen bij de evenementenorganisatoren en de culturele verenigingen. Evenementen bieden namelijk een podium om cultuur zichtbaar te maken. Evenementen geven plezier, maken de gemeente economisch aantrekkelijker en dragen bij aan de sociale binding in een buurt. Tevens zien wij het als visitekaartje voor de gemeente.

Onderzoek naar haalbaarheid van een lokaal cultureel centrum

Culturele organisaties geven aan dat de behoefte aan een lokaal cultureel centrum groot is en dat men de afwezigheid ervan als een gemis ervaart. Men zou graag zien dat er een lokaal podium komt waar het aanbod getoond kan worden.

Wij willen samen met de culturele organisaties onderzoeken wat er mogelijk is om een lokaal centrum te creëren waar kleinschalige concerten en voorstellingen kunnen worden gehouden. Hierbij kijken wij naar reeds bestaande accommodaties en eventueel nieuw te ontwikkelen locaties waar de ruimte, door multifunctioneel gebruik, ook voor een dergelijke podiumfunctie gebruikt kan worden. Het onderzoek wordt een onderdeel van het integraal huisvestingsplan (IHP).

Ambitie 3: Cultuurhistorie: Het behoud van Albrandswaards cultureel erfgoed en de identiteit van de dorpskernen

Wij vinden het belangrijk dat inwoners in de gelegenheid gesteld worden om niet alleen verhalen te horen en te lezen over de geschiedenis van IJsselmonde, maar deze ook te kunnen ervaren. Daarom is het belangrijk dat het landschap in zijn huidige vorm behouden blijft, zodat ook de toekomstige generaties nog zelf kunnen zien hoe Albrandswaard zich in een hele lange periode heeft ontwikkeld tot wat het nu is. Eerder schreven wij al dat het onze ambitie is om het Cittaslow keurmerk binnen te halen en Albrandswaard op basis van ongeveer vijf kernkwaliteiten “op de kaart” te zetten.

“Het behoud van de polders, dijken, grienden en historische gebouwen en boerderijen is belangrijk. Het is goed dat mensen er heen kunnen in het kader van educatie, zodat kinderen weten waar bijvoorbeeld melk en sla vandaan komen.”

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Behoud van het cultuurhistorisch landschap

Albrandswaard staat voor diverse uitdagingen onder andere op het gebied van volkshuisvesting en woningbouw. De beschikbare ruimte binnen de bestaande kernen is beperkt. Hierdoor wordt er gekeken naar oplossingen buiten de bestaande kernen, waardoor een toenemende druk op het cultuurhistorisch landschap wordt ervaren. De waarde van dit cultuurhistorisch landschap is voor Albrandswaard en haar inwoners echter enorm groot. De grienden en de polders maken van Albrandswaard een unieke gemeente in een verder verstedelijkt en geïndustrialiseerd gebied. Om deze authenticiteit te behouden en de groene parel te blijven, is het belangrijk dat Albrandswaard zich tot het uiterste inspant om het cultuurhistorisch landschap zoveel mogelijk te behouden en toegankelijk te houden. Landschapskunst kan hier een rol in spelen.

Albrandswaard heeft voor een kleine gemeente op cultureel gebied relatief veel te bieden. Het zou mooi zijn als we in de gemeente een plek hebben om ons aanbod te tonen.”

Bron: gesprek met een culturele organisatie

Kaders

Culturele visie en agenda

De kracht van kunst en cultuur, dat is het startpunt van deze nota en de kracht die wij middels deze nota willen benadrukken. Wij geloven er namelijk in dat de kracht van kunst en cultuur op verschillende manieren een positieve uitwerking heeft op onze inwoners als individuen, maar ook op de Albrandswaardse samenleving in zijn geheel.

We doen het samen

Allereerst zien wij kunst en cultuur als een belangrijk bindmiddel. Het biedt een mooie gelegenheid om elkaar te ontmoeten, elkaar beter te leren kennen en wederzijds begrip te krijgen. Het biedt een platform voor sociale contacten en zin- en vreugdevolle vrijetijdsbesteding. Dit is ontzettend belangrijk voor het welzijn van onze inwoners. Het is nog belangrijker voor mensen die zich eenzaam voelen en die door het cultureel aanbod mensen ontmoeten. Verspreid over de dorpskernen hebben we een cultureel aanbod dat we willen behouden, maar ook willen vergroten zodat het blijft aansluiten bij de wensen en behoeften van onze inwoners.

Kunst en cultuur is voor iedereen bereikbaar

Kunst en cultuur zijn van groot belang en voor iedereen. Kunst en cultuur moet voor iedereen toegankelijk te zijn. Dat willen we de komende jaren koesteren en verder ontwikkelen. Dit doen wij door goed te luisteren naar de wensen en behoeften van onze inwoners. Uit de opgehaalde informatie voor deze nota constateren wij dat het cultureel aanbod er wel is, maar dat dit aanbod niet altijd zichtbaar is en/of onze inwoners bereikt. Daarom willen we ons samen met de culturele organisaties inzetten voor het promoten van culturele uitingen. Dit onderwerp wordt in deze nota nader toegelicht. Daarnaast investeren wij in (het behoud van) contacten met culturele organisaties om de vertaalslag te maken, te verbinden en te horen wat er leeft. Wij zijn trots op het cultureel aanbod in Albrandswaard dat talloze mogelijkheden biedt voor zowel jong als oud.

Financiële begroting 2022

Vooralsnog is het financiële kader vastgelegd in de Programmabegroting die onlangs is vastgesteld. Wij sluiten niet uit dat op basis van het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma extra financiële middelen noodzakelijk zijn om de ambities te realiseren. Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma wordt voorafgaand aan de Voorjaarsnota opgesteld zodat de gemeenteraad jaarlijks kan besluiten of en zo ja, hoeveel extra middelen beschikbaar worden gesteld.

Cultuursubsidies

Albrandswaard wil organisaties in staat stellen om een aanbod te creëren dat aansluit op de behoefte van de inwoners. Organisaties zijn vrij om activiteiten te organiseren. Activiteiten, die een bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen die de gemeente Albrandswaard nastreeft, kunnen in aanmerking komen voor subsidie. Hierbij wordt vooral gekeken naar de elementen maatschappelijke participatie, sociale cohesie, gezondheidsbevordering, ontplooiing en ontwikkeling, en behoud van belangrijke cultuurbepalende gezichten en gebruiken.

Cultuur is in staat om inwoners te inspireren en met elkaar te verbinden. Subsidies stellen organisaties in staat om een activiteitenaanbod te organiseren, waardoor inwoners op een laagdrempelige manier kennis kunnen maken met wat cultuur te bieden heeft. Subsidies hebben een aanjaagfunctie. Ze helpen organisaties om met een financiële bijdrage een aanbod op te bouwen en inwoners hiervoor te interesseren. Organisaties dienen hun activiteiten zodanig te organiseren, dat zij de activiteiten na afloop van de subsidieperiode zelfstandig kunnen voortzetten.

Albrandswaard heeft beperkte middelen om culturele partners te ondersteunen. Wij willen culturele organisaties desondanks helpen om zaken mogelijk te maken. Daarom zoeken wij ook samen met culturele organisaties naar landelijke subsidieregelingen en fondsen, waar organisaties een beroep op kunnen doen. Hiermee faciliteren wij organisaties om het activiteitenaanbod voor onze inwoners uit te breiden en om onderhoud van het lokaal cultuur historisch erfgoed mee te financieren.

Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk hebben alle drie cultuureducatie en cultuurparticipatie als speerpunten in hun beleid opgenomen. Alle drie hebben echter ook te maken met beperkte middelen, waardoor keuzes gemaakt moeten worden en niet alle initiatieven financieel ondersteund kunnen worden. Vanuit Albrandswaard willen wij na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 samen met Barendrecht en Ridderkerk onderzoeken of het mogelijk is om een BAR-cultuurfonds op te richten, waarbij de financiering afkomstig is van bedrijven en andere sponsors.

*“Subsidies moeten beschikbaar worden gesteld voor activiteiten die inspireren en verbinden.
De activiteiten moeten ervoor zorgen dat dingen gaan leven, mensen moeten dingen kunnen beleven.”*

Bron: enquête kunst- en cultuurnota

Hoe nu verder?

Deze kunst- en cultuurnota geeft de visie en ambities weer die als basis dienen voor de concrete uitwerking van het lokale kunst- en cultuurbeleid. Die uitwerking wordt vormgegeven in uitvoeringsplannen. Na vaststelling van deze nota wordt gestart met de ontwikkeling van het eerste uitvoeringsplan voor het komende kalenderjaar. Daarna zal ieder jaar in voorbereiding op de behandeling van de Voorjaarsnota een nieuw uitvoeringsplan worden opgesteld voor het jaar daarop.

In maart 2022 staan de gemeenteraadsverkiezingen op het programma. Na de vorming van de colleges van de BAR-gemeenten zal Albrandswaard het initiatief nemen om te starten met gesprekken over de mogelijkheden om breder samen te werken aan kunst en cultuur in de regio en de mogelijkheden voor een BAR-breed cultuurfonds te onderzoeken. Het is afhankelijk van wanneer de colleges gevormd wordt of deze gesprekken in de eerste of tweede helft van 2022 zullen staan.

Bijlagen:

Bijlage 1: Overzicht kunstobjecten

Kunst	Kunstenaar	Locatie
Stadspoort - rode boog	Luciën den Arend	Rhoonse Baan -rotonde Koedood
Infozuil	Henk van Bennekum	Hofhoek
Kunstwerk C. van Dijk	Cor van Dijk	F. v.d. Poest Clementlaan
Golf	Adri Verhoeven	Essendijk/Dorpsdijk
Landschap keramiek met terrazo voetstuk	Dora Dolz	Het Wiel, Park Hooge Werf
Vrouw met stola incl. sokkel	Pieter d'Hont	Zwaluwenlaan, Lijsterlaan
Bertje	Robbert Jan Donker	Julianastraat/Mariastraat
Gans	Maité Duval	Kleidijk/H. de Koninglaan
Biggo van Duijveland	Maria Glandorf	Dorpsdijk/Rijsdijk
Wolken	Ton Kalle	Dorpsstraat
Folly voor Strawinsky	Ian Pieters	Strawinskyplein
Brug met Rietstengels		Landheer
Torso van brons	Jan Timmer	Werkersdijk
Signatuur	Adri Verhoeven	Stationsstraat/Kruisvaarder
Don't think to much	Mélanie de Vroom	Heuvelsteijn/Noordbrug
Port du Nord	Nico de Wit	Portland
Bronzen beeldengroep	Caroline van Lange	Rotonde Nijverheidsweg
Leeuw met wapenschild		Stationsstraat
Transformacion	Anneke Schollaardt	Slotsedijk/Groenedijk
Houten spiralen	Ron Maingay	Rijsdijk
Tegeltjes wand	Leerlingen groep 7	Stationsstraat

Bijlage 2: Overzicht van Rijksmonumenten

Rijksmonument	Locatie
Huisterp	Achterweg, Poortugaal
Hoeve met dwars woongedeelte	Kerkstraat 25, Poortugaal
Nederlands Hervormde Kerk	Kerkstraat 90, Poortugaal
Huisterp	Kerstraat, Poortugaal
Kooimast	Welhoeksedijk, Poortugaal
Boerderij	Dorpsdijk 16, Rhoon
Woonhuis	Dorpsdijk 28, Rhoon
Voormalig rechthuis	Dorpsdijk 36, Rhoon
Voormalig rechthuis	Dorpsdijk 38, Rhoon
Huis te Pendrecht	Dorpsdijk 42, Rhoon
Berkenhof	Dorpsdijk 57, Rhoon
Kasteel van Rhoon	Dorpsdijk 63, Rhoon
Sint Willibrord	Dorpsdijk 65, Rhoon
Toren Sint Willibrord	Dorpsdijk 65, Rhoon
Boerderij	Molendijk 7, Rhoon
Hoeve Johanna	Oudeweg 4, Rhoon
Boerderij	Rijsdijk 104, Rhoon
Kleine kas	Rijsdijk 104, Rhoon
Siertuin	Rijsdijk 104, Rhoon
Toegangshek	Rijsdijk 104, Rhoon
Wagenschuur	Rijsdijk 104, Rhoon
Boerderij	Rijsdijk 109, Rhoon
Hekwerk	Rijsdijk 109, Rhoon
Houten schuur	Rijsdijk 109, Rhoon
Wagenschuur	Rijsdijk 109, Rhoon
Boerderij "Portland"	Veerweg 3, Rhoon
Rheesteyn	Het Weegje 17, Rhoon
Boerderij	Werkersdijk 25, Rhoon

Bijlage 3 De lijst van gemeentelijke monumenten

Adres	Huisnr.	Adres	Huisnr.
Achterdijk	9	Dorpsstraat	12
Achterdijk	11	Dorpsstraat	15a
Achterweg	9	Dorpsstraat	15
Achterweg	15	Dorpsstraat	16
Achterweg	15a	Dorpsstraat	25
Achterweg	21	Dorpsstraat	26
Achterweg	28	Dorpsstraat	27
Albrandswaardsedijk	14	Dorpsstraat	32
Albrandswaardsedijk	16	Dorpsstraat	34
Albrandswaardsedijk	59	Dorpsstraat	53
Albrandswaardsedijk	61	Dorpsstraat	54
Albrandswaardsedijk	63	Dorpsstraat	70
Albrandswaardsedijk	65	Dorpsstraat	80
Albrandswaardsedijk	67	Dorpsstraat	55
Albrandswaardsedijk	69	Dorpsstraat	55
Albrandswaardsedijk	71	Dr. Willem Vosstraat	7
Albrandswaardsedijk	76	Dr. Willem Vosstraat	8
Albrandswaardsedijk	78	Dr. Willem Vosstraat	9
Albrandswaardsedijk	80	Dr. Willem Vosstraat	10
Albrandswaardsedijk	82	Dr. Willem Vosstraat	11
Albrandswaardsedijk	84	Dr. Willem Vosstraat	12
Albrandswaardsedijk	86	Dr. Willem Vosstraat	13
Albrandswaardsedijk	88	Dr. Willem Vosstraat	14
Albrandswaardsedijk	90	Dr. Willem Vosstraat	15
Albrandswaardsedijk	92	Dr. Willem Vosstraat	16
Albrandswaardsedijk	94	Dr. Willem Vosstraat	17
Albrandswaardsedijk	96	Dr. Willem Vosstraat	18
Albrandswaardsedijk	98	Dr. Willem Vosstraat	19
Albrandswaardsedijk	100	Dr. Willem Vosstraat	20
Albrandswaardsedijk	102	Dr. Willem Vosstraat	21
Albrandswaardsedijk	104	Dr. Willem Vosstraat	22
Albrandswaardsedijk	106	Dr. Willem Vosstraat	23
Albrandswaardsedijk	10	Dr. Willem Vosstraat	24
Albrandswaardsedijk	70	Dr. Willem Vosstraat	25
Dorpsdijk	10	Dr. Willem Vosstraat	26
Dorpsdijk	14	Dr. Willem Vosstraat	27
Dorpsdijk	18	Dr. Willem Vosstraat	28
Dorpsdijk	20	Dr. Willem Vosstraat	29
Dorpsdijk	22	Dr. Willem Vosstraat	30
Dorpsdijk	24	Dr. Willem Vosstraat	31
Dorpsdijk	49	Dr. Willem Vosstraat	32
Dorpsdijk	50	Dr. Willem Vosstraat	33
Dorpsdijk	55	Dr. Willem Vosstraat	34
Dorpsdijk	94	Dr. Willem Vosstraat	35

Adres	Huisnr.	Adres	Huisnr.
Dorpsdijk	112	Dr. Willem Vosstraat	36
Dorpsdijk	112	Dr. Willem Vosstraat	37
Dorpsdijk	116	Dr. Willem Vosstraat	38
Dorpsdijk	118	Dr. Willem Vosstraat	39
Dorpsdijk	166a	Dr. Willem Vosstraat	40
Dorpsdijk	168	Dr. Willem Vosstraat	42
Dorpsdijk	208	Emmastraat	9
Dorpsdijk	213	Essendijk	4
Dorpsdijk	234	Essendijk	24
Dorpsdijk	236	F. van der Poest Clementlaan	5
Dorpsdijk	240	F. van der Poest Clementlaan	8
Dorpsdijk	248	F. van der Poest Clementlaan	12
Dorpsdijk	127	F. van der Poest Clementlaan	14
Dorpsdijk	30	F. van der Poest Clementlaan	15
Graaf Bentincklaan	15	F. van der Poest Clementlaan	18
Het Weegje	3	F. van der Poest Clementlaan	38
Kerkachterweg	1	F. van der Poest Clementlaan	39
Kerklaan	2	F. van der Poest Clementlaan	40
Kerkstraat	1	F. van der Poest Clementlaan	41
Kerkstraat	3	F. van der Poest Clementlaan	42
Kerkstraat	5	F. van der Poest Clementlaan	47
Kerkstraat	7	Nieuweweg	7
Kerkstraat	9	Omloopseweg	6
Kerkstraat	31	Oud Rhoonsedijk	61
Kijveland	1	Oud Rhoonsedijk	63
Korteweg	4	Oudeweg	1
Molendijk	48	Parallelstraat	13
Molendijk	53	Rhoonsedijk	30
Rijsdijk	13	Rhoonsedijk	66
Rijsdijk	19	Slotsedijk	190
Rijsdijk	23	Slotsedijk	199
Rijsdijk	33	Slotvalkensteinsedijk	5
Rijsdijk	35	Slotvalkensteinsedijk	31
Rijsdijk	37	Tijsjesdijk	69
Rijsdijk	48	Varleweg	6
Rijsdijk	61	Veerweg	7
Rijsdijk	96	Veerweg	4
Rijsdijk	98	Welhoeksedijk	2
Rijsdijk	99	Welhoeksedijk	35
Rijsdijk	101	Welhoeksedijk	36
Rijsdijk	131	Welhoeksedijk	37